

UREDBE

UREDBA VIJEĆA (EU) 2020/521

od 14. travnja 2020.

o aktivaciji hitne potpore na temelju Uredbe (EU) 2016/369 i izmjeni njezinih odredaba s obzirom na izbijanje bolesti COVID-19

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 122. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Kriza uzrokovana bolešću COVID-19, koju je Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) 11. ožujka 2020. proglasila pandemijom, dramatično je pogodila društvo i gospodarstvo Unije, zbog čega su države članice morale donijeti niz izvanrednih mjera.
- (2) Osim gospodarskih i socijalnih posljedica pandemije, pod velikim su opterećenjem i zdravstveni sustavi država članica. Države članice suočavaju se s povećanom potražnjom za, prije svega, medicinskom opremom i potrepštinama, osnovnim javnim uslugama i kapacitetima za proizvodnju takvih materijala.
- (3) Kako bi Unija kao cjelina mogla pristupiti rješavanju krize u duhu solidarnosti uz ograničenja uzrokovana brzim širenjem virusa, potrebne su brze i raznovrsne mjere. Te bi mjere osobito trebale biti usmjerene na očuvanje života, sprečavanje i ublažavanje ljudske patnje te očuvanje ljudskog dostojanstva kad god se za tim ukaže potreba zbog trenutačne krize uzrokovane bolešću COVID-19.
- (4) Opseg i posljedice izbijanja bolesti COVID-19 široki su i nadilaze granice pojedinih država te je stoga potreban sveobuhvatan odgovor. Mjere predviđene u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu („rescEU”) uspostavljenog Odlukom br. 1313/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i u okviru drugih postojećih instrumenata Unije ograničene su i stoga ne omogućuju dostatan odgovor ili učinkovito rješavanje opsežnih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19 unutar Unije.
- (5) Stoga je potrebno aktivirati hitnu potporu na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2016/369 ⁽²⁾.
- (6) Kako bi se omogućila razina fleksibilnosti potrebna za osiguravanje dugotrajnog koordiniranog odgovora u nepredviđenim okolnostima kao što je kriza uzrokovana bolešću COVID-19, primjerice nabava medicinske opreme i lijekova, mjere oporavka ili relevantno medicinsko istraživanje, potrebno je osigurati, odstupajući od članka 114. stavka 2. prvog podstavka Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, da se proračunske obveze preuzete tijekom razdoblja aktivacije mogu upotrijebiti za sklapanje pravnih obveza tijekom cijelog razdoblja aktivacije. Time se ne bi trebalo dovoditi u pitanje obveza pokrivanja i troškova odgovarajućih pravnih obveza preuzetih nakon razdoblja razdoblja aktivacije u skladu s pravilom n+1 utvrđenim u tom podstavku. Troškovi koji se odnose na te pravne obveze trebali bi biti prihvatljivi za cijelo razdoblje njihove provedbe.

⁽¹⁾ Odluka br. 1313/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu (SL L 347, 20.12.2013., str. 924.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EU) 2016/369 od 15. ožujka 2016. o pružanju hitne potpore unutar Unije (SL L 70, 16.3.2016., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

- (7) Kako bi se osiguralo jednako postupanje i jednaki uvjeti za države članice, potrebno je omogućiti retroaktivnu prihvatljivost troškova od datuma aktivacije hitne potpore, čime bi se obuhvatile i već provedene mjere pod uvjetom da je njihova provedba započela nakon tog datuma.
- (8) Kako bi se očuvala supsidijarna priroda hitne potpore na temelju Uredbe (EU) 2016/369, takva bi potpora trebala biti strogo komplementarna svakoj pomoći koja se pruža u okviru drugih instrumenata Unije.
- (9) U kontekstu krize uzrokovane bolešću COVID-19, postalo je očito da je potrebno proširiti područje primjene Uredbe (EU) 2016/369 kako bi se osiguralo financiranje za pokrivanje hitnih potreba za medicinskom opremom i materijalima, kao što su respiratori i zaštitna oprema, kemijske sirovine za testiranje, troškovi razvoja, proizvodnje i distribucije lijekova te druga oprema i materijali. Trebalo bi omogućiti i financiranje mjera kojima se podupiru potrebni koraci za dobivanje odobrenja za uporabu proizvoda iz područja medicine.
- (10) Kako bi se ublažio veliki pritisak na medicinsko osoblje i državna sredstva zbog nedovoljnih kapaciteta osnovnih javnih usluga i kako bi se osigurala održivost zdravstvenih sustava, trebalo bi pružiti financijsku ili organizacijsku potporu za privremeno povećanje i razmjenu zdravstvenih djelatnika te liječenje pacijenata iz drugih država članica.
- (11) Financijska potpora trebala bi obuhvaćati i osposobljavanje stručnjaka u području zdravstva i logistike u cilju borbe protiv krivotvorenja zdravstvene opreme.
- (12) S obzirom na opsežne posljedice bolesti COVID-19 potrebno je brzo i sveobuhvatno uključiti sve relevantne partnere, uključujući javna tijela te javne i privatne pružatelje usluga primarne i bolničke skrbi i domove za starije i nemoćne osobe. Potrebno je provesti aktivnosti za smanjenje pritiska na zdravstvenu infrastrukturu i potporu ugroženim skupinama ranjivih osoba.
- (13) Kako bi se riješio problem nestašice opreme, trebalo bi podupirati proizvodne kapacitete za osnovne proizvode iz područja medicine kao što su lijekovi, dijagnostički testovi, laboratorijska oprema i zaštitna oprema te bi trebalo osigurati sredstva za održavanje zaliha tih proizvoda.
- (14) Trebalo bi pružiti financijsku i/ili organizacijsku potporu za razvoj dodatnih ili alternativnih metoda testiranja u cilju povećanja kapaciteta te za relevantna medicinska istraživanja.
- (15) Javni naručitelji iz država članica suočavaju se sa znatnim pravnim i praktičnim poteškoćama pri nabavi opreme ili usluga u hitnim situacijama. Kako bi se javnim naručiteljima omogućilo da u najvećoj mjeri iskoriste potencijal unutarnjeg tržišta u smislu ekonomije razmjera i podjele rizika i koristi, iznimno je važno povećati mogućnosti Komisije za kupnju opreme ili usluga u ime država članica. Komisiji bi trebalo omogućiti da provede relevantne postupke nabave. Ako javni naručitelj iz određene države članice provodi određene dijelove postupka nabave, na primjer ponovnu provedbu nadmetanja u okviru okvirnog sporazuma ili dodjelu pojedinačnih ugovora temeljenih na dinamičkom sustavu nabave, taj javni naručitelj bio bi odgovoran za faze nabave koje provodi.
- (16) U hitnim situacijama, ako je potrebno provesti zajedničku nabavu između Komisije i jednog ili više javnih naručitelja iz država članica, trebalo bi omogućiti da države članice u potpunosti kupe, unajme ili zakupe kapacitete koji su zajednički nabavljeni.
- (17) Komisiji bi trebalo omogućiti kupnju, skladištenje, preprodaju i doniranje opreme i usluga, uključujući najam, državama članicama ili partnerskim organizacijama koje sama odabere.
- (18) Uredbu (EU) 2016/369 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.
- (19) Države članice, kao stranke Sporazuma o zajedničkoj nabavi iz članka 5. Odluke br. 1082/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća (*), izjavile su svoju suglasnost za uključivanje aktualnih postupaka zajedničke nabave na temelju tog članka u brzi postupak nabave utvrđen ovom Uredbom, pod uvjetima koji su u njoj navedeni. Vrsta zdravstvenih protumjera koje se trebaju nabaviti i raspodjela tih protumjera državama članicama trebali bi biti u skladu s dogovorom koji se postigne u okviru tih postupaka koji su u tijeku.

(*) Odluka br. 1082/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju i o stavljanju izvan snage Odluke br. 2119/98/EZ (SL L 293, 5.11.2013., str. 1.).

- (20) Neposredna dodjela i izvršenje ugovora koji proizlaze iz postupaka nabave koji se provode za potrebe ove Uredbe opravdavaju su zbog iznimne hitnosti trenutačne zdravstvene krize. U tu posebnu svrhu potrebno je odobriti odstupanja od posebnih odredaba Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 i Odluke br. 1082/2013/EU, pri čemu ih javni naručitelj propisno dokumentira. Pri raspodjeli zdravstvenih protumjera u okviru tih postupaka nabave trebalo bi poštovati svaki ključ raspodjele koji su države članice dogovorile. Države EGP-a koje su potpisnice Sporazuma o zajedničkoj nabavi medicinskih protumjera mogu dogovoriti da će njihovo sudjelovanje u postupcima nabave zdravstvenih protumjera kojima upravlja EU prema potrebi podlijegati pravilima i uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi. Budući da se ta odstupanja uvode zbog trenutačne krize uzrokovane bolešću COVID-19, ona bi trebala biti privremena i primjenjivati se u jednakom razdoblju kao što je razdoblje aktivacije hitne potpore na temelju ove Uredbe.
- (21) Puni potencijal tih mjera ostvarit će se samo ako zdravstvene protumjere koje se nabave u okviru brzih i zajedničkih postupaka stignu do službi zdravstvene skrbi u državama članicama bez ikakve odgode. Države članice trebale bi stoga tijekom izbijanja bolesti COVID-19 držati ključne prometne tokove otvorenima, osobito putem utvrđenih prioritetnih prometnih traka, zelenih traka i na graničnim prijelazima duž transeuropske prometne mreže (TEN-T) te olakšavati operacije zračnog prijevoza tereta. Prema potrebi trebalo bi upotrebljavati prijevozna sredstva Mehanizma Unije za civilnu zaštitu. Za tu je specifičnu svrhu potrebno predvidjeti odstupanje od članka 1. stavka 6. Odluke br. 1313/2013/EU.
- (22) S obzirom na situaciju u vezi s krizom uzrokovanom bolešću COVID-19 ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu.
- (23) Kako bi se osiguralo jednako postupanje i jednaki uvjeti za države članice te osigurala pokrivenost neovisno o datumu izbijanja bolesti u pojedinoj državi članici, ova bi se Uredba trebala primjenjivati od 1. veljače 2020.,

DONIJELO JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Aktivira se hitna potpora na temelju Uredbe (EU) 2016/369 za financiranje rashoda potrebnih za suočavanje s pandemijom bolesti COVID-19 za razdoblje od 1. veljače 2020. do 31. siječnja 2022.

Članak 2.

Odstupajući od članka 114. stavka 2. prvog podstavka Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, ukupne proračunske obveze zbog kojih nastaju rashodi za potporu na temelju Uredbe (EU) 2016/369 pokrivaju ukupne troškove odgovarajućih pravnih obveza preuzetih do kraja razdoblja aktivacije iz članka 1. ove Uredbe, ne dovodeći u pitanje obvezu pokrivanja i troškova odgovarajućih pravnih obveza preuzetih nakon razdoblja razdoblja aktivacije u skladu s pravilom n+1 utvrđenim u članku 114. stavku 2. prvom podstavku Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.

Rashodi su prihvatljivi od datuma aktivacije hitne potpore iz članka 1.

Odstupajući od članka 193. stavka 3. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, bespovratna sredstva mogu se dodijeliti za djelovanja koja su već završena prije 15. travnja 2020. pod uvjetom da su djelovanja započeta nakon datuma aktivacije iz članka 1. ove Uredbe.

Članak 3.

Uredba (EU) 2016/369 mijenja se kako slijedi:

1. članci 3. i 4. zamjenjuju se sljedećim:

„Članak 3.

Prihvatljive mjere

1. Hitnom potporom na temelju ove Uredbe pruža se hitan odgovor utemeljen na potrebama, kojim se nadopunjuje odgovor pogođenih država članica usmjeren na očuvanje života, sprečavanje i ublažavanje ljudske patnje te očuvanje ljudskog dostojanstva, kad god se za tim ukaže potreba zbog katastrofe iz članka 1. stavka 1. Ne dovodeći u pitanje razdoblje aktivacije kako je navedeno u članku 2. stavku 1., hitna potpora može se dodijeliti i kako bi se odgovorilo na potrebe nastale nakon katastrofe ili spriječila njezina ponovna pojava.
2. Hitna potpora kako je navedena u stavku 1. ovog članka može uključivati bilo kakve mjere humanitarne pomoći koje bi bile prihvatljive za financiranje Unije u skladu s člancima 2., 3. i 4. Uredbe (EZ) br. 1257/96 i stoga može obuhvaćati pomoć, potporu i, kada je to potrebno, operacije zaštite namijenjene spašavanju i očuvanju života za vrijeme katastrofa ili neposredno nakon njih. Može se upotrebljavati i za financiranje drugih rashoda koji su izravno povezani s provedbom hitne potpore na temelju ove Uredbe. Hitna potpora posebno se može upotrebljavati za financiranje mjera utvrđenih u Prilogu.
3. Ne dovodeći u pitanje stavak 4., hitna potpora na temelju ove Uredbe dodjeljuje se i provodi u skladu s temeljnim humanitarnim načelima humanosti, neutralnosti, nepristranosti i neovisnosti.
4. Mjere iz stavka 2. provodi Komisija ili partnerske organizacije koje odabire Komisija. Komisija kao partnerske organizacije može posebno odabrati nevladine organizacije, specijalizirane službe država članica, nacionalna tijela i druga javna tijela, međunarodne organizacije i njihove agencije te, ako je to primjereno i potrebno za provedbu mjere, druge organizacije i subjekte koji imaju potrebno stručno znanje ili djeluju u sektorima relevantnima za pomoć u katastrofama, kao što su privatni pružatelji usluga, proizvođači opreme, znanstvenici i istraživačke ustanove. Komisija pritom održava blisku suradnju s pogođenom državom članicom.

Članak 4.

Vrste financijskih intervencija i provedbeni postupci

1. Komisija provodi financijsku potporu Unije u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća (*). Financiranje Unije za mjere potpore na temelju ove Uredbe osobito se provodi izravnim ili neizravnim upravljanjem u skladu s člankom 62. stavkom 1. točkom (a) odnosno točkom (c) te uredbe.
2. Hitna potpora na temelju ove Uredbe financira se iz općeg proračuna Unije te doprinosu država članica i drugih javnih ili privatnih donatora kao vanjski namjenski prihodi u skladu s člankom 21. stavkom 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046.
3. U skladu s člankom 195. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Komisija može izravno, bez poziva za podnošenje prijedloga, dodijeliti financiranje Unije za mjere potpore na temelju ove Uredbe koje će se provoditi izravnim upravljanjem. U tu svrhu Komisija može sklapati okvirne sporazume o partnerstvu ili se oslanjati na postojeće okvirne sporazume o partnerstvu sklopljene u skladu s Uredbom (EZ) br. 1257/96.
4. Ako Komisija provodi operacije hitne potpore posredstvom nevladinih organizacija, smatra se da su kriteriji u pogledu financijske i operativne sposobnosti ispunjeni ako je između te organizacije i Komisije na snazi okvirni sporazum o partnerstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1257/96.
5. Hitna potpora na temelju ove Uredbe može se dodijeliti u bilo kojem od sljedećih oblika:
 - (a) zajednička nabava s državama članicama kako je navedeno u članku 165. stavku 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, u okviru koje države članice mogu u potpunosti kupiti, unajmiti ili zakupiti kapacitete koji su zajednički nabavljeni;
 - (b) nabava koju provodi Komisija u ime država članica na temelju sporazuma između Komisije i država članica;
 - (c) nabava koju Komisija kao subjekt u veleprodaji provodi kupnjom, skladištenjem i preprodajom ili doniranjem opreme i usluga, uključujući najam, državama članicama ili partnerskim organizacijama koje odabire Komisija.

6. U slučaju postupka nabave iz stavka 5. točke (b) proizašle ugovore sklapa jedan od sljedećih subjekata:
- (a) Komisija, pri čemu se usluge ili roba pružaju ili dostavljaju državama članicama ili partnerskim organizacijama koje odabire Komisija;
 - (b) države članice sudionice, pri čemu one izravno kupuju, unajmljuju ili zakupljuju kapacitete koje im je nabavila Komisija.
7. U slučaju postupka nabave iz stavka 5. točaka (b) i (c) Komisija primjenjuje pravila utvrđena u Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046 za vlastitu nabavu.

(*) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).”;

2. u članku 5. stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Financiranjem Unije mogu se pokriti svi izravni troškovi nužni za provedbu prihvatljivih mjera utvrđenih u članku 3., uključujući kupnju, pripremu, prikupljanje, prijevoz, skladištenje i distribuciju robe i usluga u okviru tih mjera, te troškovi ulaganja za mjere ili projekte koji su izravno povezani s ostvarivanjem ciljeva hitne potpore aktivirane u skladu s ovom Uredbom.

2. Mogu se pokriti i neizravni troškovi partnerskih organizacija u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2018/1046.”;

3. dodaje se sljedeći Prilog:

„PRILOG

Prihvatljive mjere

U slučaju pandemija s opsežnim posljedicama mogu se financirati sljedeće mjere:

- (a) privremeno pojačavanje medicinske radne snage, razmjena zdravstvenih djelatnika, prihvaćanje stranih pacijenata ili druge vrste uzajamne potpore;
- (b) uspostava privremenih zdravstvenih objekata i privremeno proširenje postojećih zdravstvenih objekata kako bi se smanjio pritisak na postojeće strukture i povećao ukupni kapacitet zdravstvene skrbi;
- (c) aktivnosti za potporu širokoj primjeni medicinskih testova te izradu potrebnih strategija i protokola za znanstveno ispitivanje;
- (d) uspostava privremenih karantenskih prostora i druge primjerene mjere na granicama Unije;
- (e) razvoj, proizvodnja ili kupnja i distribucija proizvoda iz područja medicine;
- (f) povećanja i prenamjene proizvodnih kapaciteta za proizvode iz područja medicine iz točke (e) u cilju rješavanja problema nestašice;
- (g) održavanje zaliha proizvoda iz područja medicine iz točke (e) i njihovo odlaganje;
- (h) mjere kojima se podupire poduzimanje potrebnih koraka za dobivanje odobrenja za uporabu proizvoda iz područja medicine iz točke (e) ako je to potrebno;
- (i) mjere za razvoj odgovarajućih metoda za praćenje razvoja pandemije i rezultata mjera provedenih za suočavanje s njom;
- (j) organizacija *ad hoc* kliničkih ispitivanja potencijalnih terapijskih sredstava ili dijagnostičkih testova u skladu sa standardima za ispitivanja dogovorenima na razini Unije;
- (k) znanstvena validacija proizvoda iz područja medicine, uključujući potencijalne nove metode testiranja.

Gore navedeni popis nije taksativan.”.

Članak 4.

1. Odstupajući od članka 1. stavka 6. Odluke br. 1313/2013/EU, svi kapaciteti Mehanizma Unije za civilnu zaštitu mogu se upotrebljavati u kontekstu nabave i isporuke zdravstvenih protumjera u okviru postupaka predviđenih ovom Uredbom.
2. Odstupajući od članka 172. stavka 1. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, javni naručitelji imaju pravo zatražiti isporuku robe ili usluga od datuma slanja nacrtu ugovora koji proizlaze iz nabave koja se provodi za potrebe ove Uredbe. Nacrti ugovora šalju se najkasnije 24 sata od dodjele.
3. Odstupajući od članka 172. stavka 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, Komisija može prema potrebi izmijeniti ugovore iz stavka 2. ovog članka radi prilagodbe razvoju trenutne zdravstvene krize.
4. Odstupajući od točke 30. odjeljka 2. poglavlja 1. Priloga I. Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046 i za potrebe dodjele ugovora iz stavka 2. ovog članka, dužnosnik za ovjeravanje može spojiti sadržaj izvješća o evaluaciji i odluke o dodjeli u jedinstveni dokument i potpisati ga. Elektronički potpis iz točke 30.1. odjeljka 2. poglavlja 1. Priloga I. Uredbi (EU, Euratom) 2018/1046 i potpisi proizašlih ugovora mogu se zamijeniti potvrdom putem zaštićene e-poruke ili jednostavno skeniranim potpisom.
5. Ako je relevantno, odstupanja utvrđena u stavcima od 1. do 4. ovog članka te potrebna odstupanja od Sporazuma o zajedničkoj nabavi iz članka 5. Odluke br. 1082/2013/EU primjenjuju se na sve postupke za zdravstvene protumjere, i nove i one koji su u tijeku u trenutku stupanja na snagu ove Uredbe, u cilju dodjele na temelju evaluiranih ponuda u roku od 24 sata.
6. Odstupanja utvrđena u ovom članku primjenjuju se do 31. siječnja 2022.

Članak 5.

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. veljače 2020.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. travnja 2020.

Za Vijeće
Predsjednik
G. GRLIĆ RADMAN